

DEKLARATË E ZAHIR TANIN, PËRFAQËSUES SPECIAL I SEKRETARIT TË PËRGJITHSHËM DHE SHEF I UNMIK-UT

DEBATI I KËSHILLIT TË SIGURIMIT PËR UNMIK-UN

Nju Jork, 31 tetor 2019

Z. President,

Anëtarë të nderuar të Këshillit të Sigurimit,

Mbajtja e zgjedhjeve të përgjithshme të parakohshme në Kosovë, më 6 tetor, të cilat i dhanë popullit një mundësi për të zgjedhur përfaqësuesit e tyre nga mesi i 1,067 kandidatëve për deputetë, përfshirë 343 gra, ka sjellë ndryshimin më domethënës në peizazhin politik të Kosovës në dymbëdhjetë vjet.

Më lejoni t'i bëjë disa vrojtime për këto zgjedhje ku dalja ka qenë më e madhja që nga viti 2010:

Vendimi për shpalljen e zgjedhjeve të parakohshme erdhi në kohën që u karakterizua me ndasi të brendshme politike, me unitet të prishur brenda koalicionit qeverisës dhe, çka është më e rëndësishmja, me perceptimin e qytetarëve për paaftësinë e realizimit të premtimeve që iu patën dhënë popullit të Kosovës.

Rezultatet paraprake tregojnë fitoren e opozitës, gjegjësisht të Vetëvendosjes dhe të Lidhjes Demokratike të Kosovës (LDK), të cilat aktualisht janë duke i shqyrtuar mundësitë për koalicion. Ky ndryshim në mjedisin politik është manifestuar përmes

vendimit të shumicës së votuesve që të votojnë për kandidatët jokonvencionalë politikë, të cilët nuk kanë historik apo vizion të përbashkët me liderët e të kaluarës.

Në vendet me shumicë serbe u regjistrua dalja më e lartë e kohëve të fundit, duke vërtetuar kështu tendencën e pjesëmarrjes aktive të këtij komuniteti në zgjedhjet e Kosovës. Lista Serbe mund të bëhet i vetmi grup parlamentar i serbëve të Kosovës i përfaqësuar në këtë legjislaturë.

Në përgjithësi, zgjedhjet u vlerësuan pozitivisht nga vëzhguesit ndërkombëtarë, por sfidat, të tilla si financimi i fushatës, frikësimi dhe presioni ndaj votuesve në zonat me shumicë serbe, gjithashtu u vunë në pah.

Sa i përket pjesëmarrjes së grave në politikë, në këto zgjedhje ndodhi për herë të parë që një parti e madhe politike në Kosovë të emërojë një grua si kandidate të saj për kryeministre. Disa shenja të tjera inkurajuese ishin zotimet në fushatë për barazi më të madhe gjinore në qeveri dhe dalja e madhe e votuesve të rinj.

Z. President,

Mbes me shpresë që udhëheqja e re të mund të shfrytëzojë momentin e krijuar të këtyre zgjedhjeve për të realizuar premtimet e saj para qytetarëve, duke avancuar sundimin e ligjit, duke luftuar korrupsionin dhe krimin e organizuar dhe duke trajtuar

papunësinë. Komuniteti ndërkombëtar gjithashtu pret që liderët e rinj të afirmojnë përkushtimin e tyre për negociatat me Beogradin dhe të sigurojnë heqjen e pengesave për dialog. Përpjekje të veçanta duhet të bëhen për të siguruar që retorika politike dhe veprimet të jenë të favorshme për rifillimin dhe përparimin në dialog pas një viti negociatash të ngecura.

Unë i mirëpres përpjekjet e vazhdueshme nga shumë palë ndërkombëtare për ringjalljen e vrullit në dialogun politik. Përderisa jam i bindur që një marrëveshje ndërmjet Beogradit dhe Prishtinës mund të jetë e qëndrueshme vetëm nëse bazohet në veprim të përgjegjshëm dhe pronësi lokale të procesit, është gjithashtu e domosdoshme që gjatë këtij tranzicioni në Kosovë, bashkësia ndërkombëtare të qëndrojë e bashkuar dhe e vendosur në mbështetjen e saj drejt një marrëveshjeje të vlefshme.

Z. President,

Më lejoni t'i kthehem një çështjeje që u ngrit gjatë debatit tuaj të fundit për Kosovën më 10 qershor. Siç jeni në dijeni, më 28 maj, dy punonjës të UNMIK-ut u arrestuan nga Policia e Kosovës. Arrestimet u bënë gjatë një operacioni të Policisë së Kosovës kundër kontrabandës dhe krimit të organizuar. Siç deklarova para këtij Këshilli më 10 qershor, UNMIK-u plotësisht mbështet përpjekjet e institucioneve të Kosovës për luftimin e krimit të organizuar dhe korrupsionit.

Dëshiroj t'jua përkujtoj se gjatë arrestimit të tyre të dy punonjësit janë rrahur keq dhe janë lënduar, ku më pas janë marrë në mbajtje, ndërsa më vonë janë liruar. Përveç kësaj, është iniciuar procedura penale kundër të dy punonjësve, duke përfshirë mbajtjen e një seance dëgjimore për paraburgim kundër njërit prej tyre. Me qëllim të vërtetimit të fakteve, unë kam themeluar një ekip hetues, të përbërë nga ekspertë të Sekretariatit të OKB-së që nuk janë pjesë e UNMIK-ut dhe që kanë ekspertizë hetimore dhe ligjore. Ekipi ka realizuar një hetim të hollësishëm, duke i intervistuar më shumë se 50 dëshmitarë, si dhe duke shqyrtuar dëshmitë fotografike, videoincizimet dhe ato të dokumentuara. Partnerët ndërkombëtarë dhe institucionet e Kosovës, duke përfshirë Policinë e Kosovës, kanë bashkëpunuar gjatë hetimeve. Ekipi hetues tani ma ka dorëzuar raportin e tyre.

Më poshtë janë paraqitur faktet:

- Ekipi hetues nuk ka gjetur dëshmi ku do të bazoheshin akuzat për keqbërje ndaj dy punonjësve të UNMIK-ut. Ekipi vërtetoi se të dytë ishin në detyrë zyrtare me rastin e arrestimit të tyre. Arrestimi dhe mbajtja e tyre ndodhi përkundër vetidentifikimit të tyre të qartë si punonjës të UNMIK-ut.
- Ekipi gjeti dëshmi substanciale të përdorimit të forcës së tepërt nga Policia e Kosovës. Rrjedhimisht, z. Krasnoshchekov përjetoi fraktura prapa kafkës dhe anash saj, në mollëz dhe në nofullën e epërme, si dhe është vlerësuar të ketë

“reagime akute të stresit, të ankthit dhe të depresionit”. Z. Dimoviq përjetoi kontuzione të shumëfishta dhe qërim të lëkurës në kokë e toraks, humbje të dëgjimit në të dy veshët dhe septum të devijuar. Ai gjithashtu u diagnostifikua me çrregullimin stres post-traumatik.

- Pa autorizim paraprak të Kombeve të Bashkuara, Policia e Kosovës e voziti dhe e mbajti një automjet të UNMIK-ut, dhe u bënë ekzaminime mjekoligjore të një telefoni në pronësi të UNMIK-ut dhe të dy SIM kartelave.
- Arrestimi dhe ndalimi i pjesëtarëve të stafit të UNMIK-ut derisa ishin në detyrë zyrtare, si dhe inicimi i procedurave gjyqësore kundër tyre, ishin shkelje e qartë e imunitetit të tyre ndaj arrestimit dhe mbajtjes, si dhe ndaj procesit ligjor. Përdorimi i forcës së tepruar, ndërhyrja me pronën e Misionit dhe vazhdimi i procedurës penale kundër dy pjesëtarëve të stafit, janë shkelje e qartë e kornizës ligjore në fuqi, përfshirë Rezolutën 1244 të Këshillit të Sigurimit, rregulloret e UNMIK-ut dhe standardet ndërkombëtare për të drejtat e njeriut. Punonjësi ndërkombëtar gjithashtu është shpallur “persona non grata”, koncept ky që nuk vlen për punonjësit e OKB-së apo lidhur me ta. Këto veprime janë të papranueshme dhe nuk duhen të falen.
- Të gjitha procedurat aktuale penale kundër dy pjesëtarëve të stafit, duhet të ndërpriten menjëherë, dhe statusi, privilegjet dhe imuniteti i personelit të KB-së duhet të respektohen në tërësi dhe gjatë tërë kohës. Autoritetet e Kosovës duhet të hetojnë zyrtarët e Policisë së Kosovës të përfshirë në këto incidente për të

siguruar llogaridhënien përkatëse, ndërsa institucionet e Kosovës duhet të ndërmarrin hapa për të siguruar që incidentet e tilla të mos përsëriten.

Z. President,

Së fundmi, UNMIK-u i ka njoftuar autoritetet e Kosovës për rezultatet e këtij hetimi. Kam kënaqësinë të raportoj se këto diskutime janë zhvilluar në një frymë pozitive. Për aq kohë sa ky Këshill e ka mandatin për praninë ndërkombëtare në Kosovë, unë pres që institucionet e Kosovës dhe UNMIK-u të veprojnë duke respektuar në tërësi njëri-tjetrin. Ne jemi krenar që UNMIK-u luajti një rol qendror në formimin e Policisë së Kosovës dhe të gjyqësorit, dhe ne shpresojmë se qëllimi i tyre është të trajtojnë çdo dështim dhe të veprojnë në përputhje me normat dhe standardet ndërkombëtare.

Z. President,

Në përmbushjen e mandatit tonë, ne vazhdojmë të mbështesim sundimin e ligjit dhe të drejtat e njeriut, element thelbësor i të cilave është qasja në drejtësi për çdo individ. Një qendër e ndihmës juridike e financuar nga UNMIK-u ofron ndihmë juridike falas për njerëzit nga grupet e cënueshme. Ne vazhdojmë të ndihmojmë integrimin e gjyqësorit në veri të Kosovës dhe mbështesim infrastrukturën e gjykatave në mbarë Kosovën. Përveç kësaj, ne ndihmojmë autoritetet vendore në veri të Kosovës në themelimin e strehimores së parë rajonale për të mbijetuarit e dhunës gjinore. Ne po

ashtu kemi krijuar një platformë që bashkon organizatat e shoqërisë civile nga mbarë Kosova për të fuqizuar njerëzit që të mbrojnë dhe monitorojnë të drejtat e tyre themelore.

Në kuadër të kornizës tonë për ndërtimin e besimit, që është kryesore për vizionin tonë, Misioni ka rritur mbështetjen për të drejtat gjuhësore. Në bashkëpunim me Komisionerin e Kosovës për gjuhët dhe Organizatën Ndërkombëtare për Migrim, ne kemi angazhuar ekspertë gjuhësor nga Beogradi dhe Prishtina të përgatisin fjalorin e parë serbisht-shqip/shqip-serbisht që nga viti 1984, i cili gjendet në internet.

Z. President,

Kjo ditë shënon 19 vjetorin që kur ky Këshill miratoi Rezolutën 1325 për gratë, për paqen dhe për sigurinë. Me këtë rast, dua të theksoj rëndësinë e proceseve politike me përfshirje gjinore dhe mundësi të reagimit. Misioni ynë vazhdon të mbështesë përpjekjet e tilla me gratë lidere dhe me partnerët ndërkombëtarë, duke përfshirë UN Women dhe Bashkimin Evropian përmes projekteve konkrete.

Dua gjithashtu të përsëris, z. President, thirrjen e Sekretarit të Përgjithshëm për të ndihmuar komunitetet më të cënueshme në Kosovë, duke kontribuar në Fondin e Mirëbesimit të Kombeve të Bashkuara, në përkrahje të komunitetit ashkali, egjiptas dhe rom në Kosovë. Unë mirëpres kontributin fillestar, të pranuar më herët gjatë këtij

viti. Megjithatë, do të dëshiroja të nxisë kontribute të tjera për të mundësuar reagim domethënës ndaj nevojave në rritje të komuniteteve të prekura.

Z. President,

Derisa po i afrohem përvjetorit të 75-të të Kombeve të Bashkuara, kujtojmë rëndësinë e “Ne popujt”. Këto dy fjalë në Kartën tonë na përkujtojnë se puna thelbësore e qeverive në ruajtjen e paqes dhe sigurisë ndërkombëtare mund të vazhdojë vetëm nëse ka baza të fuqishme shoqërore. Ky vizion i themeluesve tanë e frymëzon punën e UNMIK-ut. Së këndejmi, dua t’i shpreh falënderimet e mia të thella këtij Këshilli për angazhimin e tij të pandërprerë dhe mbështetjen e vazhdueshme për Misionin tonë.

Faleminderit z. President.